

„ODPLUSKWIANIE”

Jednym z podstawowych celów Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” było ukazywanie społeczeństwu istoty komunistycznej dyktatury. Elementem tych działań stała się akcja, której zadaniem miało być zastraszenie szczególnie gorliwych działaczy reżimu. Starano się w ten sposób ograniczyć mobilność partii komunistycznej przed zapowiedzianymi w czasie konferencji jałtańskiej wyborami do Sejmu Ustawodawczego.

Kierownik propagandy II Zarządu Głównego WiN Zbigniew Langner „Siew”, opierając się na doświadczeniach prowadzonej przeciwko Niemcom akcji „N”, zarządził podobne działania skierowane przeciwko komunistom. Określono je kryptonimem „Odpluskwianie” (zazwyczaj kryptonim skracano do litery „O”). Akcję zaplanowano na 13 tygodni intensywnych działań prowadzonych równolegle w trzech środowiskach: działaczy terenowych WiN, szerokich kręgach społeczeństwa poza organizacją i aktywistów komunistycznych.

Akcja miała zostać zapoczątkowana w lipcu 1946 r. jednocześnie na terenie całego kraju. Tak się jednak nie stało. Na przykład w Obszarze Południowym miejscowe kierownictwo wstrzymało jej realizację, dokonało pewnych zmian łagodzących ostrze propagandowych gróźb i poleciło uruchomić ją dopiero we wrześniu 1946 r. Niektóre struktury terenowe wywodzące się z Brygad Wywiadowczych realizowały ją jednak zgodnie z pierwotnymi założeniami.

Z powodów oczywistych najłatwiej było przeprowadzić akcję wśród działaczy terenowych Zrzeszenia. Wśród nich kolportowano prasę organizacyjną, a na konspiracyjnych konferencjach szkoleniowych wygłoszono referaty przedstawiające cele i metody zwalczania okupacyjnej władzy.

Spółeczeństwo zostało poinformowane o działaniach WiN przez prasę konspiracyjną i ulotki kolportowane poza szeregami organizacji oraz przez propagandę mówioną. W szerokich kręgach społecznych rozchodziły się też wieści o ostrzeżeniach skierowanych bezpośrednio do działaczy komunistycznych, takich jak znakowanie domów przez nich zamieszkałych, klepsydry donoszące o ich gwałtownej śmierci, naklejki „pręgierzowe” informujące o przestępczej działalności mieszkańców oznakowanych zabudowań i napisy propagandowe na murach.

Sami komuniści oprócz wymienionych sygnałów ostrzegawczych otrzymywali postanowienia Specjalnej Prokuratury Karnej o wszczęciu wobec nich „dochodzenia w trybie nadzwyczajnym” z informacją, że sprawa może zakończyć się nawet wyrokiem skazującym na karę śmierci. Często też musieli tłumaczyć się ze swojej działalności przed organami komunistycznego państwa (MO, UB, Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym), do których kierowano odpowiednio spreparowane donosy. Donosami i postanowieniami Prokuratury Karnej nękanie także rodziny działaczy komunistycznych.

Akcję krótko scharakteryzował Mirosław Kowalski – redaktor wydawanego w konspiracji przez WiN czasopisma „Informator”, w spisanych w czasie śledztwa „zeznaniach własnych”: *od czerwca 1946 [r.] przeprowadzona została (częściowo) tak zwana akcja „O”*

„Odpluskwanie”. Przygotowana została w celu osłabienia wpływów PPR i organów państwowych, szczególnie władz bezpieczeństwa. Według planu przewidującego szczegółowo z tygodnia na tydzień różne rodzaje ulotek i sposobów oddziaływania na masy i na poszczególne jednostki, akcja ta trwać miała trzynaście tygodni i w wyniku miała dać odosobnienie PPR i organów bezpieczeństwa od reszty społeczeństwa. Środki przewidziane w tej akcji były zarówno typu pisanego (referaty, plakaty, ulotki, listy), jak i mówionego. Kierowane były między innymi do wybitniejszych na terenie obszaru jednostek spośród członków PPR i UB tak zwane „zawiadomienia o wszczęciu dochodzeń” w sprawie ich działalności, nast[ępnie]. listy budzące nieufność do ich współpracowników itd.¹

Poniżej zaprezentowano wybrane ulotki i materiały kolportowane w ramach akcji „O”.

Fot. AIPN

Fot. AIPN

Klepsydra w miejscu pamięci

¹ IPN Kr, 07/639, Akta kontrolno-śledcze sprawy p-ko F. Niepokólczyckiemu i innym, t. 7, k. 58.

2/6
6/5 ul.

D/1

Naklejki przeciwności/Ulotki/

Podaj a/ nazwisko i imię obecne i poprzednie, b/ narodowość obecna i poprzednią, c/ z jakiego pochodzi środowiska? d/ miejsce zamieszkania obecne, w czasie okupacji niemieckiej i przed 1959 rokiem, e/ zajęcie - stanowiska obecne, za Niemców, przed wojną. f/ czy karany był kiedy i za co? g/ co robił w czasie okupacji niem., h/ praca dla NKWD, lub w innej formie dla Rosji, i/ czyny przestępstwa, j/ z kim utrzymuje stosunki towarzyskie?

np: " W i. Kosiński, pow. Jasło. członek KPP, aresztowany przed wojną i osadzony na 7 lat więzienia, za podpalenie domu sąsiadki - szara gospodarka. Obecnie wysoki urzędnik starostwa w Jasle. Ma 4 klasy szkoły powszechnej. Dochody: 2000 zł. w starostwie, 3000 w partii, 30 zł. z rozlewni piwa raz w tydzień.

Jako konfident NKWD spowiedział, że swój dom spacyfikował w Kederówce, gdzie dnia 28/IV w dokonanej pbitwie aresztowano 80 mężczyzn z tego 60 wywieziono na Sybir.

Uwagi

Pisze należy tak, by dane były możliwie prawdziwe i zaczerpnięte z miejscowego terenu. Inne wskazówki - patrz w poprzednich ulotkach. Do powyższego załącznik nr wzbr wykonanej naklejki.

6/3 ul.

D/1

UWAGA!

UWAGA!

UWAGA!

W tym domu mieszka
p e p e r o w i e c

.....

Karmiony i opłacany przez
Czerwonego Cara /Stalina/, jest jego
narzędziem do niszczenia Narodu Polskiego.

B o d a c y!

Więtnujcie zdrajcę Narodu Polskiego.
Bijcie na podła kresturę!

To a g e n t NKWD-UB.

Fot. AIPN

Ulotka „pręgierzowa“

50. Odpis.

63

178

R O D A C Y I

Godzina sprawiżliwości bliaka i

W całym kraju prowadzone sa dochodzenia przeciwko zbrodniarcom z pod znaku P.P.R. i U.B.

Specjalne prokuratury karne do sciagnia przestepcow, Zdrady stanu dziala na szkole Narodu Polskiego i poszczegolnych obywateli przy wykonywaniu stanu okupacji bolszewickiej posiadaja szczegolowe spisy PPR-owcow i UB, konfidentow NKWD, politrukow w armii Eymierkiego, oraz innych organizacji tajnych i jawnych bolszewickich iazanie z ONMO, Tow. Pracyam Polako Radzieckiej, EWM i stronniot- przyznepcek labelackich. Znane sa rowniez nazwiska zaprzeczonych Rosji dzialaczy SL i SD oraz wtyczek PPR-owcow w PPS.

Dochodzenia prowadzone sa tajnie, wyroki wydawane zaocznie. Wykonanie wyrokow jak nieca Demoklessa spelnia na winnych nieskrybnie po objec wladzy państwowej przez prawowite wladze.

Wobec mieszykanych zbrodni, ktore popelnia tymczasowka, wobec mordow politycznych, wobec istnienia katowni NKWD. Bezpieki, wobec wyrozenia obywateli polskich w glab Rosji, na glod, poniewierka i smier wobec krzywdy wozajacej o pomste do nieba setek tysiecy wysiedzonych z ziem polskich za Bugiem i Sanem, wobec najstraszliwszej zdrady jaka j zaprzeczenie siezarstwy sprzedawczykow spod znaku PPR, policji Rosyjskiej w Polsce i UB nie istnieje dostatecznie ostre kara dla tych, ktory przykladajac reke do zbrodniczego dzieja wolnosci Narodu Polskiego.

Całe spoleczenstwo Polskie musi zdragec osuznie. Prawowite wladze sadowe, ktore sa jednym z organow Najjaśniejsze Rzeczy Rospolitej, bede wykonywacami woli całego Narodu i w stosownej chwili w sposob przepisany wozynia sadosc Jej woli.

Znajdujemy sie dzis w niewoli. Na obelgi, prowokacji i bezczesne i garstwa zaprzeczow i zdragecow odpowiadać musimy zacisnieciem zebow. Niech jednak nikomu sie nie zdaje, ze kiedyś za cene wolnosci czypien dzy choc jeden zdragec wkradnie sie w iasni Odrodzonego Pamietu Polskie. Tylko dzis jest możliwe, ze gestapowey i volksdoutache przyjmouki sie do bezpieki i tak jak na czasow niemieckich gnebia Polakow w nowym okre sie okupacji.

Na barki jego wladz spada zadanie oesyzszenia Polski raz na sawe z wuzelackich zbrodnicznych ciementow ktore zdemaskowaly sie wsojprasa z niemieckim i rosyjskim okupantom.

Sady zrobia swoje. Praca juz wre.

R o d a c y !

Do was odwozaja sie wladze wymiara spawiedliwosci, abyście groundzili fakty i dowody zdrady Narodu przez wlasnych sasiadow, wsojprcownikow, znane osobnosci "tymczasowki" i zapemietali je dobrze.

Trybunali Samienia Narodowego i Wladze Sadowe Rzeczy Rospolitej Polskiej wydadza wyrok.

Kara sas lekka nie bedzie !

MB 10.10.41
d. 1.10.41

D/1

217

" KSTP: KZBRONICNY CZLOWIEK
 RSDAP, PPR, BS, UB1".

0/11 ul.

Pisa kred, tuzinta farba przez szablon, nakleja' przygotowane napisy
 na bramach, drzwiach, murach instytucji i prywatnych domów.

Uzywa' wszystkich sposobow', na podleglym terenie stosowa' równo-
 czesnie i masowo.

D/1

K + P

0/8 ul.

/R O B A K R I C H A Ł/
 /pppr.Kierownik Urzedu Bezpieczenstwa Publicznego./

Zmarł Amiercia, tragiczna dnia 2 maja 1946r.

wskutek zbyt gorliwego pełnienia obowiazku.

Pogrzeb, na który zaprasza się, Współpracowni-

ków i Kolegów Zmarłego odbędzie się dnia

5 maja 1946 r. za muru osentarsa w.....

.....

o czym powiadania

Państwowy Urząd Pogrzebowy

Uwagi:

Podobne klepsydry można sporządzać szablonowo lub na powielaczu,
 pokostawiając miejsce wolne na wpisanie nazwiska i daty. Konieczne są
 tu własne i oryginalne pomysły.

